

Perustuslakivaliokunnalle 27.11.2015 esitetyn lisäselvityspyynnön johdosta

Puoluelaki

6 §

Hallituksen esitys

Puolue, jonka ehdokkaista ketään ei ole valittu edustajaksi tai joka ei ole saanut vähintään kahta prosenttia koko maassa annetuista äänistä viimeksi toimitetuissa eikä niitä edeltäneissä eduskuntavaaleissa, poistetaan rekisteristä.

Mahdollinen uudelleenmuotoilu

Puolue, jonka ehdokkaista ketään ei ole valittu edustajaksi **ja** joka ei **myöskään** ole saanut vähintään kahta prosenttia koko maassa annetuista äänistä viimeksi toimitetuissa eikä niitä edeltäneissä eduskuntavaaleissa, poistetaan rekisteristä.

9 § 5 mom

Hallituksen esitys

Muutoin avustuksen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön sekä sen valvontaan sovelletaan tämän lain ohella, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

Mahdollinen uudelleenmuotoilu

Muutoin avustuksen myöntämiseen, maksamiseen, **ja** käyttöön sekä ~~sen~~ valvontaan sovelletaan tämän lain ohella, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

9 d § 2 mom

Hallituksen esitys

Puolueen lähiyhteisöksi ilmoitettu yhteisö tai säätiö toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle tilintarkastuskertomuksensa, toimintakertomuksen ja tasekirjan, 9 a §:n 2 momentissa tarkoitetun erittelyn ja 9 c §:n 3 momentissa tarkoitetun lausunnon kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu. Yhteisö tai säätiö, jonka rahasto on ilmoitettu lähiyhteisöksi, toimittaa vastaavat asiakirjat kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu.

Mahdollinen uudelleenmuotoilu

Puolueen lähiyhteisöksi ilmoitettu yhteisö tai säätiö toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle tilintarkastuskertomuksensa, toimintakertomuksensa **ja** tasekirjansa, 9 a §:n 2 momentissa

tarkoitettuna erittelyn ja 9 c §:n 3 momentissa tarkoitettuna lausunnon kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu. Yhteisö tai säätiö, jonka rahasto on ilmoitettu lähiyhteisöksi, toimittaa vastaavat asiakirjat kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu.

9 e §

Puoluelain 9 e §:ssä säädetään valvonnasta. Nykyisen 1 momentin mukaan oikeusministeriö valvoo 9 §:ssä tarkoitettuna avustuksen käyttöä sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista siltä osin kuin valvonta ei kuulu tarkastusviraston tehtäväksi. Ehdotettuna muutoksen johdosta kohta ”tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista siltä osin kuin valvonta ei kuulu tarkastusviraston tehtäväksi” jäisi pois.

Hallituksen esityksen teksti ehdotetaan pidettäväksi ennallaan. Puoluelaissa on muitakin kuin puoluerahoitusta koskevia säännöksiä 1-7 a §:ssä, joissa säädetään muun muassa puolueiden rekisteröinnistä. Alkuperäisessä puoluelaissa (10/1969) ei ollut valvontapykälää, vaan se lisättiin sinne silloin, kun varainkäytön valvonnasta säädettiin vuonna 1986 (1048/1986). Pykälät 1-7 eivät ole juurikaan muuttuneet vuodesta 1969.

Käytännössä oikeusministeriön 9 e §:ssä tarkoitettuna valvontatehtävä on kohdistunut avustuksen käyttöön ja muu oikeusministeriön suorittama valvonta 1-7 §:ssä säädettyihin tehtäviin. Ehdotettuna muutoksen tarkoituksena ei ole muuttaa oikeusministeriön roolia tässä muussa valvonnassa. Kun avustuksen valvontatehtävä nyt siirretään, voisi olla harhaanjohtavaa, jos oikeusministeriölle 1-7 a §:ssä kuuluvasta valvontatehtävästä säädettäisiin erillisellä maininnalla 9 e §:ssä. Tämä voisi saada aikaan epäselvyyksiä esimerkiksi puoluelain 10 §:n kannalta, koska toisin kuin nykyinen sanamuoto antaa ymmärtää, oikeusministeriö ei valvo 10 §:n noudattamista. Oikeusministeriö suorittaa 1-7 a §:ssä säädetyt tehtävät. Näiden lisäksi erillinen maininta valvonnasta olisi asiallisesti tarpeeton.

Voimaantulosäännös

Siirtymäsäännös hallituksen esityksen rinnakkaisteksteissä on virheellinen. Oikea muotoilu on säädöstekstissä: Puolueiden valtionavustuksen käytön valvontaan vuoden 2015 osalta sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta

5 § 2 mom

Hallituksen esitys

Edellä 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tukiyhdistys tai muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö on presidentinvaalissa velvollinen toimittamaan ilmoitusvelvolliselle 8 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tietoja ja selvityksiä.

Mahdollinen uusi muotoilu

Edellä 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu **ehdokkaan tukiryhmä** tai muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö on presidentinvaalissa velvollinen toimittamaan ilmoitusvelvolliselle 8 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tietoja ja selvityksiä.

Mainoksen maksajan nimen ilmoittamista koskeva sääntely

Hallituksen esitys, jossa mainoksen maksajan nimen ilmoittamista koskeva sääntely ehdotetaan säilytettäväksi entisellään, perustuu vaali- ja puolerahoituslainsäädännön tarkistamistarpeita selvittäneen työryhmän ehdotukseen (OM Mietintöjä ja lausuntoja 29/2015). Työryhmä kirjoitti mainoksen maksajaa koskevasta sääntelystä seuraavasti: "Mainoksen maksajaa ei kuitenkaan tarvitse erikseen kirjoittaa auki, jos se muuten käy yksiselitteisesti ilmi mainoksesta. Mainoksen maksajan nimen ilmoittamista koskevalla sääntelyllä on yritetty ehkäistä ns. negatiivista kampanjointia eli poliittisten vastustajien mustamaalaamista tuntemattomien tahojen mainoksilla. Suomessa ei ole kuitenkaan esiintynyt tällaista kampanjointia, joten sääntelyllä ei ole ollut juurikaan merkitystä alkuperäisessä tarkoituksessaan negatiivisen kampanjoinnin estämisessä. Säännöksen on koettu parantavan avoimuutta ja palvelevan äänestäjien tiedonsaantia vaalikampanjan rahoituksesta."

Oikeusministeriön näkemyksen mukaan on mahdollista muuttaa puoluelaista ja ehdokkaan vaalirahoituksesta annetusta laista muotoilu "maksajan nimi" muotoon "maksaja". Mainoksen maksajan nimeä koskevaa sääntelyä ei ole puoluelain ja ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain ulkopuolella, joten muutos olisi mahdollista tehdä avaamatta muita lakeja.